

วารสารบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ ปีที่ ฉบับที่ เดือน

ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม การสนับสนุนทางสังคม กับการตระหนักรู้ใน
หน้าที่ของตนเอง กรณีศึกษาพนักงานในบริษัทเอกชนแห่งหนึ่ง

นางสาวปารีพี สิงห์สา *

อาจารย์ที่ปรึกษา ดร.รังสิมา หอมเเครมวี **

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม การสนับสนุนทางสังคม กับการตระหนักรู้ในหน้าที่ของตนเอง กรณีศึกษาพนักงานในบริษัทเอกชนแห่งหนึ่ง มีวัตถุประสงค์ในการวิจัย ดังนี้ (1) เพื่อศึกษาระดับการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม การสนับสนุนทางสังคม และการตระหนักรู้ในหน้าที่ของตนของพนักงาน กรณีศึกษาพนักงานในบริษัทเอกชนแห่งหนึ่ง (2) เพื่อศึกษาเปรียบเทียบปัจจัยบุคคลอันได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา อายุงาน และการตระหนักรู้ในหน้าที่ของตนของพนักงาน กรณีศึกษาพนักงานในบริษัทเอกชนแห่งหนึ่ง (3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม การสนับสนุนทางสังคม กับการตระหนักรู้ในหน้าที่ของตนของพนักงาน กรณีศึกษาพนักงานในบริษัทเอกชนแห่งหนึ่ง จำนวน 140 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม ประกอบด้วย แบบสอบถามແม່ວນอกເປັນ 4 ส่วน คือ แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคล แบบสอบถามเกี่ยวกับการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม แบบสอบถามเกี่ยวกับการสนับสนุนทางสังคม แบบสอบถามเกี่ยวกับการตระหนักรู้ในหน้าที่ของตน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ได้แก่ วิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคล ประกอบด้วย เพศ ระดับการศึกษา และอายุงาน โดยใช้สถิติการแจกแจง ความถี่ (frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม การสนับสนุนทางสังคม และบรรยายกาศในองค์การ กับการตระหนักรู้ในหน้าที่ของตนของพนักงานในบริษัทเอกชนแห่งหนึ่ง โดยใช้ค่าเฉลี่ย (mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation--SD) และประเมินระดับค่าเฉลี่ยจำแนกเป็นทั้งรายค้านและโดยรวม วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม การสนับสนุนทางสังคม และบรรยายกาศในองค์การ

* นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชิตวิทยาอุตสาหกรรมและองค์การ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

** อาจารย์ประจำคณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาจิตวิทยาอุตสาหกรรมและองค์การ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

กับการตระหนักรู้ในหน้าที่ของตนของพนักงาน ในบริษัทเอกชนแห่งหนึ่ง โดยใช้สถิติสหสัมพันธ์อย่างง่าย เพียร์สัน (Pearson Correlation Coefficient) และทดสอบนัยสำคัญทางสถิติทดสอบนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยใช้สถิติทดสอบค่าที (t test statistic) โดย มีเกณฑ์เปรียบเทียบระดับความสัมพันธ์ของค่าสัมประสิทธิ์ สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (r) พบว่า ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า พนักงานบริษัทเอกชนแห่งหนึ่งที่มีปัจจัย ส่วนบุคคล ด้านเพศ ระดับการศึกษา และอาชญาณแตกต่างกันมีการตระหนักรู้ในหน้าที่ของตนของไม่แตกต่างกัน ระดับการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม การสนับสนุนทางสังคม มีความสัมพันธ์กับการตระหนักรู้ในหน้าที่ของตนของ พนักงานบริษัทเอกชนมีการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมมีความสัมพันธ์กับการตระหนักรู้ในหน้าที่ของตนของอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 การสนับสนุนทางสังคม มีความสัมพันธ์กับการตระหนักรู้ในหน้าที่ของตนของ ผลการวิจัยพบว่า การสนับสนุนทางสังคมของพนักงานบริษัทเอกชนมีความสัมพันธ์กับการตระหนักรู้ใน หน้าที่ของตนของอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

บทนำ

ปัจจุบันสภาพแวดล้อมภายนอกองค์กรมีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นตลอดเวลาทั้งทางด้านเศรษฐกิจ ด้าน สังคม ด้านการเมือง ด้านประชาราช และด้านเทคโนโลยีที่มีการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาอย่างรวดเร็ว ซึ่งมี ผลกระทบโดยตรงต่อองค์กร ดังนั้นองค์กรจะต้องมีการปรับเปลี่ยนและแสวงหากลยุทธ์ในการบริหารองค์กร เพื่อความอยู่รอดขององค์กร ด้านปัจจัยสภาพแวดล้อมภายในองค์กรซึ่งประกอบด้วย คน เงินทุน เครื่องมือ เครื่องใช้ รวมทั้งการบริหารจัดการจะพบว่าองค์กรพยายามจัดสรรและใช้ทรัพยากรเหล่านี้ให้เกิดประโยชน์ มากที่สุด ดังนั้นสภาพแวดล้อมภายนอกและสภาพภายในมีความ สำคัญและมีความจำเป็นสำหรับองค์กรที่จะต้อง ใช้ในการแข่งขันในท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงของกระแสโลกอยู่ตลอดเวลาเพื่อให้องค์กรอยู่รอดและ เก็บก้าวหน้า

โดยองค์กรแต่ละองค์กรที่ต้องขึ้นย่องมีลักษณะขององค์กรที่แตกต่างกันไปตาม แต่ละวัตถุประสงค์ของ องค์กรนั้นๆ ซึ่งจะแตกต่างกันทั้งรูปแบบ จุดมุ่งหมาย ขนาด และวิธีการบริหารจัดการ แต่ในความแตกต่าง เหล่านี้มีสิ่งหนึ่งที่เหมือนกันในองค์กรคือ “คน” ที่จะเป็นผู้ดำเนินการสิ่งต่างๆ ขององค์กรให้เจริญรุ่งเรืองในทุกด้าน และองค์กรต้องให้ความสำคัญกับการบริหารทรัพยากรบุคคลเป็นอย่างมาก เพราะบุคคลเป็นกุญแจแห่ง ความสำเร็จขององค์กร และเป็นกำลังสำคัญที่ทำให้องค์กรสามารถดำเนินกิจกรรมได้ตามเป้าหมายที่วางไว้ องค์กรต้องสอนความต้องการของบุคคลในเรื่องต่างๆ ได้แก่ ค่าจ้าง เงินเดือน สวัสดิการ เพื่อจูงใจให้ บุคคลเกิดความพึงพอใจในการทำงาน ทำให้บุคคลทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเพื่อรักษาบุคคลที่มี คุณภาพไว้กับองค์กร

ทั้งนี้การที่องค์กรจะอยู่รอดเติบโตหรือพัฒนาให้เจริญก้าวหน้าก็ต้องขึ้นอยู่กับบุคลากรภายในองค์กร ถ้าบุคลากรภายในองค์กรมีการตระหนักรู้ในตนเองจะทำให้สามารถรู้จักตนเองและเข้าใจตนเองได้อย่างถ่องแท้มากขึ้น กล่าวคือ ทำให้บุคคลรู้จักตนเองชัดเจนยิ่งขึ้น ทราบว่าตนเองมีบุคลิกภาพเช่นไร รับรู้อารมณ์ของตนเอง มีการประเมินตนเอง รับรู้จุดเด่นจุดด้อยของตนเอง ซึ่งหากบุคคลมีการตระหนักรู้ในตนเองแล้ว ก็จะส่งผลให้ตัวบุคคลแสดงพฤติกรรม ได้อย่างเหมาะสม สามารถทำพัฒนาและหน้าที่ของตนเอง ได้อย่างเหมาะสมและเต็มประสิทธิภาพ เพราะการตระหนักรู้ในหน้าที่ของตนเองของมนุษย์ก็เปรียบเสมือนการพัฒนา ซึ่งการพัฒนามนุษย์ ต้องเริ่มจากตัวของเขากว่า เขายังต้องการพัฒนาต่ออีก ถ้าเขาคิดว่าเขาไม่ต้องพัฒนา ไม่ว่าใครก็ไม่สามารถพัฒนาเขาได้

แต่ในขณะเดียวกันสังคมของการทำงาน บริษัทหรือองค์กรเป็นสถานที่ที่ผู้คนหมุ่นมากมาอยู่ร่วมกัน มีปฏิสัมพันธ์ ใช้เวลาส่วนใหญ่อยู่ร่วมกันกับเพื่อนร่วมงาน ปฏิบัติงานร่วมกัน นับเป็นกลุ่มสังคมที่มีความสำคัญมากกกลุ่มหนึ่ง ปัจจุบันพบว่าแนวโน้มของคนในสังคมการทำงานนั้นอยู่ร่วมกันโดยต่างฝ่ายต่างเห็นแก่ตัว ขึ้นถึงความสะท烁ชนบทและผลประโยชน์ของตนเป็นที่ตั้ง ความตระหนักรู้ในหน้าที่ของตนเองนั้นลดลง จนลังผลกระทบจากการทำงานร่วมกับผู้อื่นในองค์การ และผู้คนในสังคม ซึ่งบุคคลส่วนมากเมื่อคิดถึงความขัดแย้งมักจะคิดไปถึงเรื่องในทางลบ และพยาหามที่จะหลีกเลี่ยงความขัดแย้งที่เกิดขึ้น หรือป้องกันไม่ให้เกิดความขัดแย้ง แต่ถ้าไม่มាបิจารณาความขัดแย้งอย่างจริงจังแล้ว มักจะนำไปสู่ผลทางลบ และหากปล่อยให้เกิดขึ้นในการทำงานอย่างต่อเนื่อง จะทำให้เกิดความไม่สามัคคีขาดความเป็นปึกแผ่น และขาดประสิทธิภาพของทีมงาน ได้ (Sullivan & Decker,2005 อ้างใน สุมาลี ยุทธวริทัย,2550,หน้า 78)

เมื่อความขัดแย้งและปัญหาเกี่ยวกับสัมพันธภาพระหว่างบุคคลเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงได้ยากในการอยู่ร่วมกันของบุคคลในสังคมและองค์กร การลด และ/หรือ ป้องกันปัญหาดังกล่าวจึงควรเริ่มต้นจากตัวของบุคคล ปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่จะทำให้บุคลากรทำงานร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ คือ ความสามารถขององค์กรในการสร้างความตระหนักรู้ในหน้าที่ของตนเอง ซึ่งการตระหนักรู้ในตนเองนี้ถือว่าเป็นความสามารถที่สำคัญที่สุดที่เกี่ยวข้องกับความคาดหวังของตนในที่ทำงาน (Atuma Okpara and Agwu M. Edwin, 2015,p.53) เป็นการแสดงออกถึงการรับรู้เกี่ยวกับตนเองว่าเป็นส่วนหนึ่งของสังคม และสามารถแสดงพฤติกรรม ได้อย่างเหมาะสมในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างตนเองกับสังคมและองค์การ ความรู้สึกรับผิดชอบ ความรู้สึกผิดชอบ ช่วยให้ การยอมรับตนเอง การยอมรับและเข้าใจผู้อื่น ความแตกต่างระหว่างบุคคล ตลอดจนถึงคุณธรรมจริยธรรม ความตระหนักรู้ในตนเองเป็นสิ่งที่ช่วยให้บุคคลทราบถึงข้อดีและข้อจำกัดของตน (Shipper,2003 อ้างถึงใน Atuma Okpara and Agwu M. Edwin, 2015,p.58) ผู้ที่มีความตระหนักรู้ในหน้าที่ของตนเองนั้นก็จะแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสมในการอยู่ร่วมกับผู้คนในสังคมและองค์การ ได้อย่างราบรื่นและส่งเสริมองค์การให้มีการพัฒนาที่ดีได้ต่อไป

ในการทำงานเมื่อมีความขัดแย้งเกิดขึ้นย่อมส่งผลให้เกิดปัญหาต่อสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนร่วมงาน หรือผู้บังคับบัญชา การสนับสนุนทางสังคมเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่มีความสัมพันธ์ต่อทักษะและพฤติกรรมของบุคคล ซึ่งการสนับสนุนทางสังคมเป็นปัจจัยภายนอกที่ช่วยให้บุคคลสามารถปรับตัวต่อสถานะตึงเครียดต่างๆ ได้ (ลักษณ์ สุดคดี, 2550, หน้า 5) ตามแนวคิดของ ฟิเชอร์ (Fisher, 1985, p.40 อ้างถึงใน Erica L. Hauck et al., 2008, p.116) ที่กล่าวว่า การสนับสนุนทางสังคมเป็นแนวคิดของความสัมพันธ์ที่เกี่ยวข้องกับความรู้สึกมั่นใจในการจัดการกับสถานการณ์ที่ตึงเครียด ซึ่งอาจเกิดขึ้นได้จากบริบทของความสัมพันธ์ที่แตกต่างกันไป เช่น เพื่อนร่วมงาน หัวหน้างาน หรือผู้สมรส เป็นต้น ซึ่งการได้รับการสนับสนุนทางสังคมอย่างเหมาะสมจะเป็นความรู้สึกที่บุคคลรู้สึกว่าตนเองนั้นได้รับการยอมรับ และเป็นส่วนหนึ่งของผู้อื่นด้วย การสนับสนุนทางสังคมนี้ เป็นส่วนสำคัญที่จะหล่อหลอมทักษะดิจิทัลของบุคคลให้บุคคลนั้นมีความภาคภูมิใจและยอมรับนับถือในตนเอง แสดงพฤติกรรมอ่อนโยน ได้อย่างเหมาะสม รวมถึงมีความเคารพต่อสัมพันธภาพและให้เกียรติผู้อื่น ซึ่งส่งผลต่อการอยู่ร่วมกันอย่างราบรื่นในสังคมการทำงาน

สุดท้ายปัจจัยที่สำคัญที่สุด คือ จริยธรรม เพราะจริยธรรมคือ พฤติกรรม กิริยา ที่บุคคลหนึ่งเป็นผู้ปฏิบัติ ซึ่งบุคคลภายนอกจะได้เห็นและรับรู้ในการประพฤติ ปฏิบัติที่ถูกแสดงออกมานั่นก็หมายถึงการแสดงให้บุคคลภายนอกได้เห็นว่า ตัวของบุคคลแต่ละคนนั้นมีคุณภาพ มีภาวะความเป็นผู้นำหรือไม่ หรือแสดงให้เห็นถึงความกระตือรือร้นในการปฏิบัติในหน้าที่การงาน การวางแผนตัวในสังคม ซึ่งหลายๆ หน่วยงานความสำคัญทางด้านจริยธรรมของสังคมได้สื่อสารอย่างต่อเนื่อง ผู้คนล้วนยึดอ่านใจและแสวงหาประโยชน์ในด้านอื่นๆ เข้าหาตัวเองเป็นหลัก การที่จะมีน้ำใจมาช่วยเหลือเกื้อกูลกันก็น้อยลงไปทุกที และสิ่งเหล่านี้จะก่อตัวเกิดขึ้นเป็นปัญหาของสังคมที่เกิดขึ้นกับปัจจุบันลุกຄาม ไปยังอนาคต (กลยุทธ์ กลั่งสมบัติ 2551, หน้า 1) การที่องค์กรหรือหน่วยงานจะประสบความสำเร็จหรือได้รับความล้มเหลวล้วนเกิดมาจากการฝึกอบรมของพนักงานในองค์กรแทนทั้งสิ้น หากพนักงานในองค์กรนั้นมีจริยธรรมในการปฏิบัติงานกันดีอยู่แล้ว ก็จะนำไปสู่ความสำเร็จและวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ให้สำเร็จอย่างง่ายในเวลาที่ไม่นาน แต่ถ้าหากบุคคลภายในองค์กรนั้นไม่มีจริยธรรมในการปฏิบัติงาน สิ่งที่เกิดขึ้นนั้นล้วนแต่เป็นปัญหาในการทำงานแทนทั้งสิ้น ซึ่งจะเป็นผลก่อให้เกิดความเสียหายแก่องค์กรอันที่จะทำให้องค์กรล้มเหลว ปราศจากความสำเร็จตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์เป็นอย่างแน่

จากเหตุผลดังกล่าวที่มาข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาปัจจัยทางด้านจิตวิทยาเหล่านี้ ได้แก่ การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม และการสนับสนุนทางสังคม ว่ามีความสัมพันธ์ต่อการตระหนักรู้ในหน้าที่ของตนเอง หรือไม่ และเป็นการศึกษาถึงสาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหาระหว่างบุคคลที่ทำงานอยู่ร่วมกับคู่กรณีเดียวกัน อาทิ ความเห็นแก่ตัว ขาดความสามัคคีกันระหว่างทีม เป็นต้น ในกระบวนการทางการแก้ไขปัญหาเหล่านี้ ให้นำไปสู่การพัฒนาบุคคลภายนอกในองค์กรให้มีความตระหนักรู้ในหน้าที่ความรับผิดชอบของตนเอง มีความสามัคคี และ

มีป้าหมายการทำงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร เพื่อเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพ และเพิ่มประสิทธิผลขององค์กร โดยจะก่อให้เกิดการพัฒนาองค์กรที่มั่นคงและยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม การสนับสนุนทางสังคม และการตระหนักรู้ในหน้าที่ของตนของพนักงาน กรณีศึกษาพนักงานในบริษัทเอกชนแห่งหนึ่ง
2. เพื่อศึกษาเบริรย์บทมีปัจจัยบุคคลอันได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา อายุงาน กับการตระหนักรู้ในหน้าที่ของตนของพนักงาน กรณีศึกษาพนักงานในบริษัทเอกชนแห่งหนึ่ง
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม และการสนับสนุนทางสังคม กับการตระหนักรู้ในหน้าที่ของตนของพนักงาน กรณีศึกษาพนักงานในบริษัทเอกชนแห่งหนึ่ง

สมมติฐานการวิจัย

1. พนักงานในบริษัทเอกชนแห่งหนึ่งที่มีปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา อายุงานต่างกัน มีการตระหนักรู้ในหน้าที่ของตนของแตกต่างกัน
2. การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม การสนับสนุนทางสังคม มีความสัมพันธ์กับการตระหนักรู้ในหน้าที่ของตนของพนักงานในบริษัทเอกชนแห่งหนึ่ง

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ พนักงานในบริษัทแห่งหนึ่ง จำนวน 130 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ พนักงานในบริษัทแห่งหนึ่งจำนวน 140 คน และสำรองกลุ่มตัวอย่างเพื่อป้องกันความผิดพลาดไว้ 5% จะได้จำนวนเท่ากับ 5 คน รวมเป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 108 คน โดยใช้ตารางของ Yamane และใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย Simple Random Sampling

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อสร้างเสริมทัศนคติและพัฒนาโภนยที่ช่วยเพิ่มการรับรู้ด้านการตระหนักรู้ในหน้าที่ของพนักงานในองค์กร
2. สามารถนำข้อมูลไปใช้ในการพัฒนาองค์กรด้านการสร้างคัดเลือกบุคคลกรรวมถึงเป็นแนวทางที่องค์กรใช้ในการพัฒนาการสร้างค่านิยมขององค์กร เพื่อให้บุคคลกรในองค์กรมีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน และสามารถพัฒนาองค์กร ได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุดต่อไป

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามจำนวน 113 ชุด โดยเก็บรวมรวมข้อมูลจาก พนักงาน พนักงานระดับผู้จัดการ ไปจนถึงพนักงานทั่วไปในบริษัทแห่งหนึ่ง ซึ่งภายในแบบสอบถาม 1 ชุด ประกอบด้วยส่วนสำคัญ 4 ส่วน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของพนักงานในบริษัทแห่งหนึ่ง ประกอบด้วยข้อ คำถามเกี่ยวกับ เพศ ระดับการศึกษา และอายุงาน ลักษณะข้อคำถามเป็นแบบให้เลือกตอบ ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง จำนวน 3 ข้อ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมผู้วิจัยสร้างด้วยตนเองจากแนวคิดของ Kohlberg (1976) ศึกษาใน 3 ระดับ ประกอบด้วย ระดับก่อนมีแบบแผนทางจริยธรรมที่ ระดับจริยธรรมตาม กฎเกณฑ์สังคม และระดับจริยธรรมเหนือกฎเกณฑ์สังคม และผู้วิจัยปรับปรุงจากแบบวัดจริยธรรมจำนวน 12 ข้อของ นลิณี ทวีวัลย์ 2548 เป็นแบบสอบถามประกอบสถานการณ์ที่เป็นเรื่องต่างๆ 12 เรื่อง แบ่งเป็นเรื่องละ 2 ข้อ รวมเป็น 24 ข้อ เรื่องเหล่านี้บรรยายถึงสถานการณ์ขัดแย้งซึ่งเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันแล้วนำ คะแนนของผู้ตอบทั้ง 12 เรื่อง โดยกำหนดการวัดไว้ที่ 6 ระดับ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับการสนับสนุนทางสังคม ตามแนวคิดของ House (1981) ผู้วิจัยสร้าง ด้วยตนเอง ดวงทอง สังข์แก้ว (2550) อุษณีย์ จันทร์อุ่น (2550) วิมลนันท์ จิราภรณ์พัฒนา (2552) อุดม ฟุ่ง กีเยรติ ไพบูลย์ (2552) และหอม ไกล ตื้นสัก (2553) ศึกษาใน 3 องค์ประกอบ คือ การสนับสนุนด้านอารมณ์ การสนับสนุนด้านเครื่องมือ และการสนับสนุนด้านข้อมูลข่าวสาร โดยพิจารณาในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับ องค์ประกอบทั้ง 3 ด้านให้มากที่สุด นำมาสังเคราะห์จนได้ข้อคำถามทั้งสิ้น 20 ข้อ โดยเป็นคำถามเชิงบวก ทั้งหมด กำหนดมาตรวัดไว้ที่ 6 ระดับ

ตอนที่ 4 แบบสอบถามเกี่ยวกับการตระหนักรู้ในหน้าที่ของตนเอง ซึ่งผู้วิจัยพัฒนาตามแนวคิดของ Goleman และทำการปรับปรุงตามแบบวัดของเกย์ศรีนทร์ ศรีหานาม (2553) และทศนីย์ สุริยะ ไชย (2554) จำนวน 18 ข้อ โดยผู้วิจัยพัฒนาปรับปรุงให้มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับมิติของการทำงานในระดับองค์การ กำหนด มาตรวัดไว้ 6 ระดับ

ผลการวิจัย

สมมติฐานที่ 1 พนักงานในบริษัทเอกชนแห่งหนึ่งที่มีปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา อายุ งานต่างกัน มีการตระหนักรู้ในหน้าที่ของตนเองแตกต่างกัน

เปรียบเทียบการตระหนักรู้ในหน้าที่ของตนเอง จำแนกตามเพศ

การตระหนักรู้ในหน้าที่ของตนเอง	ชาย		หญิง		t	Sig
	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD		
การตระหนักรู้ในหน้าที่ของตนเอง	4.91	.49	4.91	.49	-.083	.753

เปรียบเทียบการตระหนักรู้ในหน้าที่ของตนเอง จำแนกตามระดับการศึกษา

การตระหนักรู้ในหน้าที่ของตนเอง	แหล่งความ		SS	df	MS	F	Sig
	ความแปรปรวน						
การตระหนักรู้ในหน้าที่ของตนเอง	ระหว่างกลุ่ม	.339	3	.113	.461	.710	
	ภายในกลุ่ม	26.715	109	.245			
	รวม	27.054	112				

เปรียบเทียบการตระหนักรู้ในหน้าที่ของตนเอง จำแนกตามอายุงาน

การตระหนักรู้ในหน้าที่ของตนเอง	แหล่งความ		SS	df	MS	F	Sig
	ความแปรปรวน						
การตระหนักรู้ในหน้าที่ของตนเอง	ระหว่างกลุ่ม	1.808	3	.603	2.603	.056	
	ภายในกลุ่ม	25.246	109	.232			
	รวม	27.054	112				

สมมติฐานข้อที่ 2 การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม การสนับสนุนทางสังคม มีความสัมพันธ์กับการตระหนักว่าในหน้าที่ของตนเองของพนักงาน กรณีศึกษาพนักงานในบริษัทเอกชนแห่งหนึ่ง

วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม กับการตระหนักรู้ในหน้าที่ของตนเองของพนักงาน

ตัวแปร	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์	ระดับความสัมพันธ์
การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม	.504**	ปานกลาง

** $p < .01$

วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการสนับสนุนทางสังคม กับการตระหนักรู้ในหน้าที่ของตนเองของพนักงาน

ตัวแปร	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์	ระดับความสัมพันธ์
การสนับสนุนทางสังคม		
การสนับสนุนด้านอารมณ์	.353**	ค่อนข้างต่ำ
การสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์	.310**	ค่อนข้างต่ำ
การสนับสนุนด้านข้อมูลข่าวสาร	.412**	ปานกลาง
รวม	.404**	ปานกลาง

** $p < .01$

สรุปผลการวิจัย การอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

จากการวิจัย สรุปการวิจัยได้ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มประชากรพบว่า พนักงานในบริษัท เอกชนแห่งหนึ่ง จากจำนวน 113 คน ข้อมูลส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 61 คน คิดเป็นร้อยละ 54.0 ระดับการศึกษาของ พนักงานส่วนใหญ่ คือ ปริญญาตรี จำนวน 69 คน คิดเป็นร้อยละ 61.1 และมีอายุงานที่มากที่สุด คือ ทำงาน 1-5 ปี จำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 40.7

2. พบร่วมกันว่า พนักงานบริษัทเอกชนแห่งหนึ่ง มีระดับการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมอยู่ในระดับสูง คือ ($\bar{X} = 5.03$, $SD = .54$) มีระดับการสนับสนุนทางสังคมอยู่ในระดับปานกลาง คือ ($\bar{X} = 4.16$, $SD = .73$) และมีระดับ การตระหนักรู้ในหน้าที่ของตนเองอยู่ในระดับสูง คือ ($\bar{X} = 4.91$, $SD = .49$)

3. ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า

3.1 การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม มีความสัมพันธ์กับการตระหนักรู้ในหน้าที่ของตนเองอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน โดยค่าสัมประสิทธิ์สหสัม พันธ์กับการตระหนักรู้ใน หน้าที่ของตนเองในระดับปานกลาง โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r_{xy}) เท่ากับ .504

3.2 การสนับสนุนทางสังคม มีความสัมพันธ์กับการตระหนักรู้ในหน้าที่ของตนเองอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน โดยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์กับการตระหนักรู้ใน หน้าที่ของตนเองในระดับปานกลาง โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r_{xy}) เท่ากับ .404

การอภิปรายผล

จากการวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม การสนับสนุนทางสังคม กับ การตระหนักรู้ในหน้าที่ของตนเอง กรณีศึกษานักงานในบริษัทเอกชนแห่งหนึ่ง ได้ตั้งสมมติฐานไว้ 2 ข้อดังนี้ ผู้วิจัยจะอภิปรายผลการวิจัยตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ดังต่อไปนี้

1. พนักงานบริษัทเอกชนแห่งหนึ่งที่มีปัจจัยส่วนบุคคล ด้านเพศ ระดับการศึกษา และอายุงานแตกต่าง กันมีการตระหนักรู้ในหน้าที่ของตนเองไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้ เพราะพนักงานบริษัทเอกชนได้ถูกกำหนด คุณสมบัติและขอบเขตหน้าที่ในการปฏิบัติแต่ละตำแหน่งอย่างชัดเจน จึงทำให้มีความตระหนักรู้ในหน้าที่ของ ตนเองไม่แตกต่างกัน อีกทั้งบริษัทได้มีการหลักสูตรอบรมการปฏิบัติงานในแต่ละตำแหน่งให้มีมาตรฐาน และ ตระหนักรู้ในหน้าที่การทำงานของแต่ละบุคคล เพื่อให้มีการทำงานเป็นไปในทิศทางเดียวกัน อีกทั้งมีการ กำหนดคุณภาพและคุณภาพที่อย่างชัดเจนเป็นรายลักษณะอักษร ทั้งทางด้านบวกและด้านลบ อาทิ บทลงโทษใน

การมาสาย หรือการให้ใบน้ำสในกรณีที่มีผลงานดี สิ่งเหล่านี้จะทำให้พนักงานมีวัฒนาการในการปฏิบัติงานตามหน้าที่ของตนมากขึ้น

ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเกย์ศรินทร์ ศรีหานาม (2553) ศึกษาความตระหนักในหน้าที่และความรับผิดชอบของข้าราชการต่อการกิจกรรมสารบรรณทหาร กองบัญชาการกองทัพไทย ศึกษากับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 107 คน ผลการวิจัยพบว่า ข้าราชการกรมสารบรรณทหาร กองบัญชาการกองทัพไทย ที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งงานปัจจุบัน และอายุงานนับตั้งแต่วันที่บรรจุต่างกัน มีความตระหนักในหน้าที่และความรับผิดชอบต่อการกิจกรรมสารบรรณทหาร ไม่แตกต่างกัน แต่รายได้และระดับชั้นยศต่างกัน มีความตระหนักในหน้าที่และความรับผิดชอบต่อการกิจกรรมสารบรรณทหารแตกต่างกัน

และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปราวีร์ บุญมาศรี (2555) ศึกษาเกี่ยวกับ ความตระหนักรู้และทักษะดิจิทัลของผู้บริหารและพนักงานต่อการประชาสัมพันธ์ภายในของบริษัท จัดการและพัฒนาทรัพยากรน้ำภาคตะวันออก จำกัด (มหาชน) พบว่า ความตระหนักรู้ของทั้ง ผู้บริหารและพนักงานต่อการประชาสัมพันธ์ภายในของบริษัท จัดการและพัฒนาทรัพยากรน้ำภาคตะวันออก จำกัด (มหาชน) ที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา แตกต่างกัน แต่มีความตระหนักรู้ไม่ต่างกัน

และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธันยชนก แก้วคงเมือง (2551) ศึกษาเรื่อง บุคลิกภาพและเหตุผลเชิงจริยธรรมในการทำงานของผู้บริหาร บริษัทสามมิตรมอร์เตอร์สแ-menüแฟลเจอริง จำกัด (มหาชน) ผลการวิจัยพบว่าผู้บริหารที่มีอายุ อายุงานและเหตุผลเชิงจริยธรรมแตกต่างกัน มีจริยธรรมในการทำงานแตกต่างกัน ส่วนผู้บริหารที่มีระดับการศึกษา และสถานภาพสมรสแตกต่างกันมีจริยธรรมในการทำงานไม่แตกต่างกัน

2.1 ระดับการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม มีความสัมพันธ์กับการตระหนักรู้ในหน้าที่ของตนของ พนักงาน บริษัทเอกชนมีการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมความสัมพันธ์กับการตระหนักรู้ในหน้าที่ของตนของอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง คือ มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ คือ .504

ระดับการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมมีพื้นฐานมาจาก การอบรม เลี้ยงคู่อย่างเหมาะสม ความรู้ทางจริยธรรม และทักษะดิจิทัลเชิงจริยธรรม ส่วนตัวของบุคคลนั้นๆ ที่จะหล่อหลอมในบุคคลมีระดับการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมที่แตกต่างกัน ใน การอยู่ร่วมกันในองค์กร พนักงานส่วนใหญ่มีการรับรู้ค่านิยมเชิงจริยธรรมและทักษะดิจิทัล จริยธรรมทางสังคมในองค์กร การอยู่ร่วมกันในองค์กร การแก้ปัญหาเมื่อเกิดความขัดแย้ง ความทุ่มเทเสียสละในงาน!เพื่อประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน การเคารพกฎหมายที่ว่าบุคคลควรกระทำการหรือไม่ควรกระทำการ พฤติกรรมใด พฤติกรรมใดเหมาะสมหรือไม่เหมาะสม ฝ่ายนักกฎหมายหรือเป็นพฤติกรรมที่ผู้คนในองค์กรเห็นชอบหรือไม่ บรรยายกาศเหล่านี้ล้วนล้วงผลต่อการแสดงออกทางจริยธรรมของพนักงานในองค์กร

ชี้งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นลินี ทวีวัลย์ (2550) ทำการศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่าง ความสามารถในการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมกับความร่วมรู้สึก ของพยาบาลในโรงพยาบาลพระนั่งเกล้า จ. นนทบุรี ผลการวิจัยพบว่า อายุงานมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม ความร่วมรู้สึกมี ความสัมพันธ์ทางบวกกับการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม อายุงานในการทำงานและความร่วมรู้สึกมีความสัมพันธ์ ทางบวกกับการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม

เขมวัฒน์ รัตนจิรันดร (2556) ศึกษาเรื่อง เช้าน์อาร์มณ์ (EQ) บุคลิกภาพห้องค์ประกอบ ที่มีอิทธิพลต่อ เหตุเชิงจริยธรรมของบุคลากรกรรมสนับสนุนบริการสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุข ทำการศึกษากับกลุ่มตัวอย่าง 294 คน ผลการวิจัยพบว่า บุคลากรกรรมสนับสนุนบริการสุขภาพมีระดับเหตุผลเชิงจริยธรรม อยู่ในขั้นที่ 5 คือ หลักการทำตามคำมั่นสัญญา มีเช้าน์อาร์มณ์ทั้ง 3 ด้าน อยู่ในระดับสูง มีบุคลิกภาพแบบหัวใจ แบบเห็นพ้อง กับผู้อื่นแบบมีจิตสำนึก อยู่ในระดับสูง และบุคลิกภาพแบบแสดงตัว และแบบเปิดกว้าง อยู่ในระดับปานกลาง ความแตกต่างระหว่างสถานภาพส่วนบุคคลของบุคลากรกรรมสนับสนุนบริการสุขภาพกับเหตุผลเชิงจริยธรรม พบร่วมกับ ขึ้นอยู่กับสถานภาพส่วนบุคคลด้านระดับการศึกษา และประเภทตำแหน่ง เช้าน์อาร์มณ์และบุคลิกภาพ ด้านต่างๆ ไม่มีความสัมพันธ์กับเหตุผลเชิงจริยธรรม ยกเว้น บุคลิกภาพแบบเปิดกว้าง มีความสัมพันธ์เชิงแปรผัน ตาม อายุที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 กับเหตุผลเชิงจริยธรรม บุคลิกภาพห้องค์ประกอบแบบเปิดกว้าง เป็น ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อเหตุผลเชิงจริยธรรมของบุคลากรกรรมสนับสนุนบริการสุขภาพ อายุที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .01

Meg Stapleton (2013) ทำการศึกษาเรื่อง การสำรวจการพัฒนาจริยธรรม : ผลกระทบเลื่อมใสในศาสนา กับเหตุผลเชิงจริยธรรมตามทฤษฎีของ Kohlberg โดยการตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อทางศาสนา และการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม ผลการศึกษาพบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญของคะแนนคุณธรรม จริยธรรมระหว่างกลุ่มตัวอย่างที่นับถือศาสนา และไม่นับถือศาสนา และศาสนาเป็นปัจจัยบ่งชี้ที่สำคัญของการ ใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมระดับที่อยู่เหนือกฎหมายที่ทางสังคม ตัวแปรอื่นๆไม่พบว่าสามารถพยากรณ์ได้

2.2 การสนับสนุนทางสังคม มีความสัมพันธ์กับการตระหนักรู้ในหน้าที่ของตนเอง ผลการวิจัยพบว่า การสนับสนุนทางสังคมของพนักงานบริษัทเอกชนมีความสัมพันธ์กับการตระหนักรู้ในหน้าที่ของตนเองอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง คือ มีค่าสัมประสิทธิ์ สหสัมพันธ์ คือ .404

เนื่องจากการที่บุคคลแสดงพฤติกรรมที่สังคมชี้นิยมหรือองค์กรกระทำที่ฝ่าฝืนกฎระเบียบและค่านิยม ในสังคมนั้น ย่อมได้รับการยอมรับมากกว่าการแสดงพฤติกรรมที่ขัดต่อกฎระเบียบของสังคมหรือองค์กร ทำ ให้สามารถตระหนักรู้ในหน้าที่ของตนเองได้เป็นอย่างดี ประกอบกับการได้รับการสนับสนุนทางสังคม ด้านการ สนับสนุนด้านอารมณ์ ด้านการสนับสนุนด้านวัสดุอุปกรณ์ และการสนับสนุนด้านข่าวสาร จากผู้บังคับบัญชา

เพื่อนผู้ร่วมงาน และครอบครัว รวมทั้งนิบธรรมากาศภายในองค์การที่เหมาะสมนั้น สิ่งเหล่านี้จะส่งผลให้ พนักงานบริษัทมีกำลังใจและมีความตั้งใจในการทำงานมากขึ้น และส่งผลให้มีความตระหนักรู้และรับผิดชอบ ในหน้าที่ของตนเองได้ยิ่งขึ้น

ชิ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเกยรินทร์ ศรีหานาม (2553) ศึกษาความตระหนักรู้ในหน้าที่และความรับผิดชอบของข้าราชการต่อการกิจกรรมสาธารณะทุกภาคส่วน กองบัญชาการกองทัพไทย ศึกษาภัยกลุ่มตัวอย่างจำนวน 107 คน ผลการวิจัยพบว่า ความตระหนักรู้ในหน้าที่และความรับผิดชอบของข้าราชการต่อการกิจกรรมสาธารณะทุกภาคส่วน กองบัญชาการกองทัพไทย ไม่มีความสัมพันธ์กับการรับรู้ถึงภาระงาน ความตระหนักรู้ในหน้าที่และความรับผิดชอบของข้าราชการมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นที่มีต่อสภาพแวดล้อมในการทำงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อุษณีย์ จันทร์อุ่รุ่ง (2550) ศึกษาเรื่อง อิทธิพลของแรงจูงใจในการทำงาน ความคาดหวังอารมณ์ และ การสนับสนุนทางสังคมที่มีต่อความผูกพันต่อองค์กรของพนักงานในบริษัทเอกชนแห่งหนึ่ง ศึกษาภัยกลุ่มตัวอย่างจำนวน 176 คน พบว่า พนักงานได้รับการสนับสนุนทางสังคมโดยรวม และการสนับสนุนจากหัวหน้างาน เพื่อนร่วมงาน ครอบครัว อยู่ในระดับสูง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับองค์การ

จากการวิจัยพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม การสนับสนุนทางสังคม และ บรรยายกาศในองค์การ มีความสัมพันธ์กับการตระหนักรู้ในหน้าที่ของตนเองของพนักงานบริษัทเอกชนแห่งหนึ่ง นั้น ผู้วิจัย因此ขอเสนอแนะแนวทางในการส่งเสริมการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม การสนับสนุนทางสังคม มี ความสัมพันธ์กับการตระหนักรู้ในหน้าที่ของตนเองของพนักงานบริษัทเอกชนแห่งหนึ่ง โดยเสนอแนะดังนี้

1. การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมมีความสัมพันธ์กับตระหนักรู้ในหน้าที่ของตนเอง โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ผู้บริหารสามารถนำไปใช้พัฒนาองค์กรในด้านต่างๆ ได้ ดังนั้น ควรจะกระตุ้นให้เกิดการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม โดยบริษัทควรจะจัดกิจกรรมอบรมหรือกิจกรรมที่ยกย่องสนับสนุนพนักงานที่มีความประพฤติที่ดี ถูกต้องตามกฎระเบียบ จริยธรรมขององค์การ เพื่อให้พนักงานมีกำลังใจในการปฏิบัติต่อไป รวมทั้งเป็นต้นแบบให้กับพนักงานท่านอื่นในองค์การ และก่อให้เกิดการพัฒนาในองค์การต่อไป

2. การสนับสนุนทางสังคมความสัมพันธ์กับตระหนักรู้ในหน้าที่ของตนเอง โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ผู้บริหารสามารถนำไปใช้พัฒนาองค์กรในด้านต่างๆ ได้ โดยด้านที่มีความสัมพันธ์น้อยที่สุด คือ การสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ ดังนั้น บริษัทควรจัดการวัสดุอุปกรณ์ให้เพียงพอ กับพนักงาน เพื่อไม่ให้ขาดแคลน อุปกรณ์ระหว่างการทำงาน และเป็นข้ออ้างในการละเลยกการปฏิบัติงานในหน้าที่ของตนเอง การสนับสนุน

ทางด้านอารมณ์ บริษัทควรจัดกิจกรรมและพื้นที่ฟ้อนคลายสำหรับพนักงาน ในการลดความเครียดที่เกิดจากการปฏิบัติงาน เพื่อไม่เกิดความกดดันอย่างร่างกายและจิตใจของพนักงาน ทำให้พนักงานมีกำลังใจที่จะปฏิบัติงานตามหน้าที่ของตนเองอย่างเต็มที่ การสนับสนุนด้านข้อมูลข่าวสาร บริษัทควรจัดให้มีการประชาสัมพันธ์ในช่องทางของบริษัทอย่างทั่วถึง หรือจัดทำหนังสือเวียนให้ทั่วทุกแผนก เพื่อให้พนักงานทราบถึงข่าวสาร นโยบายหน้าที่ ซึ่งอาจจะมีการปรับปรุงจากเดิม และสามารถปฏิบัติตามการเปลี่ยนแปลงได้อย่างทันท่วงทีและเป็นในทิศทางเดียวกัน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาตัวแปรอื่นๆ เพิ่มเติม เช่น ศึกษาตัวแปรบุคลิกภาพ, พฤติกรรมผู้นำที่มีผลต่อการรับรู้บรรยากาศในองค์การ เป็นต้น
2. อาจทำการศึกษาแนวทางการตระหนักรู้ในหน้าที่ของตนเองอย่างยั่งยืน โดยใช้การเก็บรวมข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่ทำให้เกิดการตระหนักรู้ด้วยวิธีการอื่นๆ เช่น การสัมภาษณ์ การจัดเสวนาแลกเปลี่ยนระหว่างองค์การเครือข่าย เป็นต้น

บรรณานุกรม

- เกย์ครินทร์ ศรีหานาม. (2553). ความตระหนักรู้ในหน้าที่และความรับผิดชอบของข้าราชการต่อการกิจกรรมสาธารณะท้อง กองบัญชาการกองทัพไทย. วิทยานิพนธมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- เ奔วัฒน์ รัตนจิรันดร. (2556). ช่วง อารมณ์ (EQ) บุคลิกภาพห้องค์ประกอบ (Big 5) ที่มีอิทธิพลต่อเหตุเชิงจริยธรรมของบุคลากร กรรมสันบัณฑุนบริการสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุข. วิทยานิพนธมมหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ดวงทอง สังข์แก้ว. (2550). ความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพ การเขื่ออำนาจควบคุมตนเอง การสนับสนุนทางสังคมกับความเครียด : กรณีศึกษาครุรักษ์ดับมัชymศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1. วิทยานิพนธมมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- ทัศนีย์ สุริยะ ไชย. (2554). ความสัมพันธ์ระหว่างการตระหนักรู้ในตนเองกับการร่วมรู้สึกในวัยรุ่น.
- วิทยานิพนธมมหาวิทยาลัยศรีนครินทร์.
- น้ำทิพย์ ทับทิมทอง. (2554). การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนิสิตแพทย์มหาวิทยาลัยนเรศวร กลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นนิสิตแพทย์ทั้ง 6 ชั้นปีของมหาวิทยาลัยนเรศวร ในปีการศึกษา 2551. มหาวิทยาลัยนเรศวร. วารสารสมาคมจิตแพทย์แห่งประเทศไทย.
- ชัยพันธุ์ ยุวนะเตเมี่ย. (2552). ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ความสามารถของตนเองและการชี้พันธุ์ ยุวนะเตเมี่ย.

สนับสนุนทางสังคมจากหัวหน้า กับพฤติกรรมความปลดปล่อยในการทำงานของพนักงานระดับปฏิบัติการในโรงงานแห่งหนึ่งในจังหวัดนนทบุรี. วิทยานิพนธ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง ขันยชนก แก้วคงเมือง. (2551). บุคลิกภาพและเหตุผลเชิงจริยธรรมในการทำงานของผู้บริหาร บริษัทสามมิติมอร์เตอร์สแแมนูแฟคเจอริ่ง จำกัด (มหาชน). วิทยานิพนธ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง. นลินี ทวีวัลย์. (2548). ความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมกับความร่วมรู้สึก และประสบการณ์การทำงานของพยาบาลในโรงพยาบาลพระนั่งเกล้า จ.นนทบุรี. วิทยานิพนธ์มหาวิทยาลัยมหิดล.

นราตันนี อิ่มใจ. (2552). ความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการเพชิญและฟื้นฟื้นอุปสรรค การสนับสนุนทางสังคมและความเห็นอุปสรรคในการทำงาน : กรณีศึกษาบุคลากรสังกัดบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐแห่งหนึ่ง. วิทยานิพนธ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ปราวีร์ บุญมาศรี. (2555). ความตระหนักรู้และทัศนคติของผู้บริหารและพนักงานต่อการประชาสัมพันธ์ภายในของบริษัท จัดการและพัฒนาทรัพยากรนำภาคตะวันออก จำกัด (มหาชน).

วิทยานิพนธ์มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย พัชราภา ตรีเนตร. (2554). การสังเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน เหตุผลเชิงจริยธรรม กับพฤติกรรมจริยธรรม ด้วยวิธีการวิเคราะห์อภินาน. วิทยานิพนธ์สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

ลักษณี สุดดี. (2550). ความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจในการทำงาน การสนับสนุนทางสังคม ความยึดมั่นผูกพันต่อองค์การ กับความสุขในการทำงานของพยาบาลประจำการ โรงพยาบาลทั่วไป เขตภาคกลาง. วิทยานิพนธ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย วิมลนันท์ จิระถาวรพัฒน์. (2552). คุณภาพชีวิตในการทำงาน กับการสนับสนุนทางสังคมของบุคลากร มหาวิทยาลัยราชมงคลชัญบุรี. วิทยานิพนธ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง หอมไกล ตันสักก. (2553). ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้พฤติกรรมความเป็นผู้นำ การสนับสนุนทางสังคม และความเห็นอุปสรรคในงาน กับความตั้งใจลาออกจากพยาบาลโรงพยาบาลเชียงใหม่ รามจังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ อุดม ฟุ่งเกียรติไพบูลย์. (2552). การรับรู้การสนับสนุนทางสังคมของหัวหน้างาน ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง กับการจัดการความรู้ : กรณีศึกษาพนักงานระดับปฏิบัติการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค.

วิทยานิพนธ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง อุษณิษฐ์ จันทร์บำรุง. (2550). อิทธิพลของแรงจูงใจในการทำงาน ความคาดทางอารมณ์ และการสนับสนุนทางสังคมที่มีต่อความผูกพันต่อองค์การของพนักงานในบริษัทเอกชนแห่งหนึ่ง. วิทยานิพนธ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

- Greg C. Ashley. (2012). *Self-Awareness and the Evolution of Leaders: The Need for a Better Measure of Self-Awareness*. Bellevue University. Institute of Behavioral and Applied Management.
- Meg Stapleton. (2013). *An Investigation of Moral Development: the Effect of Religiosity on Kohlbergian Moral Reasoning*. Trinity College, Dublin. Student Psychology Journal, 2013, 1-14.
- Subia Parveen Rasheed. (2015). *Self-Awareness as a Therapeutic Tool for Nurse/Client Relationship*. University of Oviedo, Spain. International Journal of Caring Sciences January-April 2015 Volume 8 Issue 1.